

Chinchilla's worden meer en meer als huisdier gehouden, jammer genoeg is er vaak nog verkeerde en tegenstrijdige informatie te vinden. De chinchilla is een knaagdiertje afkomstig van het Andes gebergte in Colombia, Bolivia, Ecuador, Peru en Chili. Ze bevinden zich op hoogtes van 1000 tot 4500 meter. Op deze hoogte is een hard klimaat te vinden. Het is er extreem koud met een lage luchtvochtigheidsgraad. Het landschap is droog en ruw en hun voeding bestaat uit kruiden, grassen, bloemen, boomwortels, schors en bladeren. In zeer lichte mate wordt ook fruit gegeten.

Er zijn 3 soorten chinchilla's:

- Costina: dit is een kleine, spitse chinchilla. Ze leven op de lage hoogtes in de bergen waar de temperaturen niet erg laag zijn, dus ze hebben geen heel dichte vacht nodig. Ze hebben een ratachtige neus, grote oren en een lange staart. Dit zijn vaak de huisdiertjes.
- Lanigera: zij komen het vaakst voor. Ze hebben een dichte vacht, een slankere bouw en een spitsers hoofd dan de Brevicaudata. Ze zijn breder gebouwd dan de Costina en zijn de langstaart chinchilla's.
- Brevicaudata: zij leven op de hogere hoogtes met de koudste temperaturen. Hierdoor zijn hun 'uiteinden' compacter en ze hebben een kortere staart en kleinere oren dan de Costina of Lanigera. Ze hebben een geblokte bouw met een rond gezicht en hun vacht is het dichtst.

Tegenwoordig zijn alle chinchillasoorten onderling gekruist. Toch is er nog een duidelijk verschil tussen de soorten.

Huisvestiging en verzorging

Chinchilla's zijn grote, levendige dieren en hebben dus vanzelfsprekend veel plaats nodig. Een kooi van 100cm hoog x 80cm breed x 60cm diep is minimaal voor 2 chinchilla's, maar we verkiezen liever een grotere kooi. Drie tot vier dieren vereisen een kooi van 120 x 90 x 60 cm. Bij een kooi hoger dan 120cm dient er een middenplaat geplaatst te worden om hoge vallen te voorkomen. De ideale kooi zorgt voor voldoende ventilatie, natuurlijk licht, wordt niet te warm, heeft een tralie-afstand van max. 2 cm, heeft grote deuren en houdt het vuil in de kooi (heeft morsranden).

Glazen kooien zijn absoluut niet geschikt voor chinchilla's. Ze hebben te weinig ventilatie en worden veel te warm.

Inrichting van de kooi

Chinchilla's zijn klauteraars, ze springen van rots tot rots in het wild. Daarom vragen ze veel springgelegenheden. Plankjes van vurenhout of meubelpanelen zijn prima. Houten plankjes bieden ook knaagplezier! Naast een voerbakje en hooibakje geeft een huisje op de bodem van de kooi hen een gevoel van veiligheid en is een hangmatje voor de meeste dieren het favoriete slaapplekje. Verder kunnen er nog allerlei slaap- en speelgoedjes in de kooi geplaatst worden, zoals een buis van fleece, houten tunnel, trianglehuisje van fleece, speelgoedjes en/of een bloempot.

Onveilig: een hooiballetje of hooiruifje is niet geschikt. Al verschillende chinchilla's hebben hun pootje gebroken of zichzelf opgehangen in een hooiballetje. Geef het hooi in een voerbak of een lage bloempot. Een loopradje is niet nodig en kan voor oververhitting zorgen.

Bodembedekking

Een geschikte bodembedekking is niet stoffig, absorbeert goed de urine, houdt de geur goed vast, is comfortabel voor de chinchilla, valt niet te veel uit de kooi en is veilig voor de chinchilla's.

Opgelet: in zeldzame gevallen kan een chinchilla een allergie krijgen van de bodembedekking. Dit is vaak bij een stoffige bodembedekking. De chinchilla zal vaak niezen en natte oogjes krijgen. U vervangt uw bodembedekking dan beter door een niet-stoffige variant.

Plaats van de kooi

De kooi hoort binnen en op een tochtvrije plek te staan. De kamertemperatuur mag niet hoger worden dan 25°C, bij voorkeur een temperatuur van rond de 17°C. U kunt de kooi het beste in een rustige omgeving zetten (niet vlak naast de radio, tv of een deur).

Losloopruiimte

Een chinchilla MOET kunnen loslopen, liefst dagelijks een uurtje. De ruimte moet chinchillaproof zijn, dus een binnenruimte zonder elektriciteitskabels en ontsnappingsmogelijkheden. Hou er ook rekening mee dat ze graag aan muren, gordijnen en plinten knagen. Een badkamer is bijv. heel geschikt (doe wel de wc-bril naar beneden). U kunt de kamer inrichten met houten speelgoed, tunnels en verstoppelijkes. Het losloopmoment is een perfecte manier om een band met uw chinchilla op te bouwen. Let op: bij warm weer is het beter om uw chinchilla's niet los te laten lopen.

Buiten huisvesten

Een chinchilla mag niet buiten worden geplaatst, ons klimaat is niet geschikt voor hen! De luchtvochtigheid is te hoog, bij tocht kan hij een dodelijke longontsteking ontwikkelen en bij vocht kunnen ze dan weer schimmel krijgen.

Verzorging

De chinchilla heeft dagelijks een zandbadje nodig. Door zich te rollen in het zand, wordt vuil en vet uit de vacht verwijderd. Dagelijks minstens een halfuurtje rollen is ook stressreducerend. Gebruik geen zandbadjes van plastic of hout. Gesloten zandbadjes worden veel te stoffig en zijn ook niet geschikt. Een RVS voerbak (van honden) of een ovenbakplaat zijn wel geschikt.

Voeding

De chinchilla heeft een arme voeding nodig. Hun voeding bestaat uit ruwvoer, zoals hooi met brokken met uitgebalanceerde voedingsstoffen. Hun voeding kan worden aangevuld met kruiden.

- De basis is hooi, hooi is ruwvoer dat bestaat uit vezels. Het vergt zorgvuldig kauwen om het hooi fijn te malen. Tijdens dit kauwen worden de kiezen van de chinchilla bijgevijld. De vezels stimuleren ook een goede darmwerking.
- Brokken zorgen voor de bijkomende nodige voedingsstoffen. Een gezonde voeding bevat veel vezels, weinig vetten, geen toegevoegde suikers en alle nodige vitamines en mineralen.
- Kruiden zijn een gezonde afwisseling. Kruiden zijn gezond, ze stimuleren het kauwen en zijn goed voor de darmwerking. Alle kruiden moeten gedroogd zijn.
- Snoepjes kunnen met mate worden verstrekt. Snoepjes mogen geen suikers of vetten bevatten. Zo zijn noten absoluut ongeschikt. Alle snoepjes moeten gedroogd zijn.

De voeding wordt het best aangeboden in een zwaar voerbakje. Chinchilla's moeten altijd vers water tot hun beschikking hebben. Dit wordt het best gegeven in een flesje. De drinkfles bevestig je zodanig dat hij op zijn achterpoten moet staan op te drinken. Wanneer ze op vier poten kunnen drinken, gaan ze de kop scheef houden, waardoor ze neklachten kunnen ontwikkelen.

Aanschaf

Voor je chinchilla's aanschaf, moet je eerst enkele belangrijke punten in acht nemen.

- Het zijn schemerdier, ze willen overdag rust en 's nachts kunnen ze veel lawaai maken.
- Ze hebben een grote kooi nodig en moeten geregeld los kunnen lopen.
- Het zijn duurdere dieren, ze eisen een specifieke verzorging en moeten worden behandeld door een gespecialiseerde dierenarts, waarbij de rekeningen hoog kunnen oplopen.
- Ze kunnen een leeftijd bereiken van 20 jaar of meer.
- Ze zijn niet geschikt voor kinderen.
- Het zijn knaagdieren; vloer, plinten en muren kapot bijten is hun favoriete bezigheid.
- Ze moeten dagelijks een zandbad en kunnen heel veel stof en vuil veroorzaken.
- Ze leggen gemiddeld 200 keutels per dag en hun hobby is deze buiten hun kooi te kogelen.
- Het zijn groepsdieren, ze moeten minstens per 2 worden gehouden.

Mannetjes, vrouwtjes of een koppeltje?

Er is geen verschil in gedrag tussen vrouwelijke en mannelijke chinchilla's. Ook is het niet zo dat bokken meer zullen ruiken dan vrouwtjes. Het meest stabiele paartje is een gecasteerd mannetje met een vrouwtje. Maar ook meerdere mannen of vrouwtjes zijn mogelijk. Plaats nooit meerdere mannen bij een vrouwtje, de bokken zullen vechten op leven en dood, ook wanneer ze gecasteerd zijn.

Jong of volwassenen?

Er wordt vaak gespeculeerd dat jonge diertjes makkelijker tam te maken zijn dan volwassen, dit is echter niet waar. Volwassenen hebben al een stabiel karakter en zijn zelfverzekerder. Jongen zijn echter nieuwsgieriger, maar moeten nog door hun pubertijd. Het is mogelijk dat hun karakters tijdens en na de pubertijd compleet zijn veranderd. Het positieve van jongen is dat ze makkelijker te koppelen zijn, het nadeel is dan dat er tijdens de pubertijd gevochten kan worden.

Bij de eventuele aanschaf van een chinchilla moet je de volgende vragen stellen:

- Hoe zit de chinchilla? Hij mag als een bolletje zitten, echter je wilt niet dat hij langdurig met zijn tanden knarst of in elkaar gedoken zit. Een magere of zieke chinchilla herken je aan het feit dat de kop zich lager bevindt dan de ruggengraat wanneer ze in elkaar gedoken zitten.
- Zijn de ogen en kin droog? Natte oogjes kunnen wijzen op tandproblemen, waar vaak niets aan te doen is en de chinchilla moet worden ingeslapen.
- Hoe voelt de chinchilla? Hij moet goed in zijn vacht zitten. De ribben mogen worden gevoeld, maar niet te goed, de ruggengraat moet niet of licht voelbaar zijn.
- Welke kleur hebben de tandjes? De tanden moeten donkeroranje zijn, witte of gele tanden wijzen op calciumtekort. Calciumtekort zorgt voor epilepsie en de dood.
- Hoe ziet de vacht eruit? De vacht mag niet erg open staan en moet gelijk zijn. Zijn er kale plekken te zien, vooral bij staartaanzet, neus en kin, dan heeft de chinchilla schimmel. Zijn er kortere stukken vacht, dan is er sprake van vachtbijten.

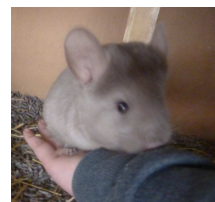
- Welke voeding krijgen ze? Chinchilla's moeten goede voeding en hooi krijgen. Merkt u dat de pellets versnipperd of verbrokken zijn, dan kan hij last hebben van tandproblemen.
- Verder moet u nog letten op de hygiëne in de omgeving.

Hanteren

Een chinchilla is geen knuffeldier. Ze houden van aandacht, maar willen geen uren op je schoot doorbrengen. Ze kunnen echter wel genieten van contact met de eigenaar. Een tamme chinchilla springt vanzelf op je armen en dien je niet te hoeven vangen.

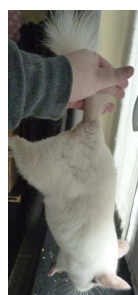
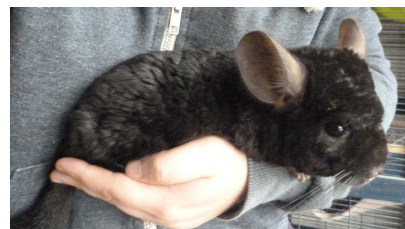
Hoe maak je een chinchilla tam?

1. Laat hem wennen aan je aanwezigheid. Telkens wanneer je binnenkomt of de kooi opendoet, kun je dit linken aan iets positief. Een zandbadje, snoepje, speeltje, een zachte stem. De eerste keren zal hij opspringen bij het openen van de kooi. Wanneer hij kalmer is in u bijzijn, kun je hem laten wennen aan contact. Leg uw hand in de kooi. Zorg dat u comfortabel zit, want dit kan een tijdje duren. De chinchilla komt, soms na lange aarzeling, aan je hand ruiken en knabbelen. Vaak schrikken ze plotseling en lopen ze alsnog weg, maar hou dit vol tot hij kalm is.
2. Als volgende stap zal hij langzaam met zijn pootjes op uw hand stappen. Wanneer hij langere tijd volledig op uw hand zit, kunt u naar stap 3.
3. Als laatste stap kunt u lichtjes de hand opheffen. Vaak schrikt hij en springt meteen weg, maar hij zal terug komen en uiteindelijk wennen. Is hij toch te angstig, dan kunt u hem eerst laten wennen aan het bewegen van uw vingers. Wanneer de chinchilla dit goed doet, kunt u uw hand steeds hoger bewegen voor langere tijd. Deze stap vergt tijd en geduld, forceer hen nooit.

Oppakken en hanteren van een chinchilla

Het liefst laat u de chinchilla zelf op uw handen springen. Doen ze dit niet, dan schuift u een hand onder de buik en met de andere hand 'schept' u hem op via de kont. Indien u hem vast heeft, moet u hem op een correcte manier hanteren. Dit doet u door alle pootjes te ondersteunen. Heel belangrijk, geef hem de ruimte en

durf hem los te laten zitten. Klem hem nooit tegen je aan, dat zullen ze in paniek raken en gaan spartelen. Een chinchilla die los op de hand wordt gedragen, zal ontspannen.

Is er kans dat hij zal springen, dan kunt u de aanzet van de staart tussen uw vingers plaatsen. Knijp niet in de staart, maar zorg voor een stevige grip. Mocht hij dan springen, hebt u de staart nog steeds vast. Dit doet geen pijn en voelt ook niet ongemakkelijk.

Koppelen

Er wordt vaak gedacht dat het koppelen van chinchilla's moeilijk is. Dit is niet waar, mits men de goede voorzorgen neemt en de lichaamstaal herkent. Er zijn verschillende manieren om te koppelen. Stap 1. Chinchilla 1 wordt in een lege, vreemde kooi geplaatst. Chinchilla 2 wordt in een hamsterkooitje in de lege kooi geplaatst (zie foto).

Beide kooien bevatten enkel een eetbakje, drinkflesje en hooi. Ze kunnen in het begin agressief reageren. Ze zullen bijten tegen de tralies, sproeien en 'blaffen'. Elk etmaal worden de dieren verwisseld van kooi. Geef geen zandbad.

Stap 2. Wanneer de agressiviteit daalt kun je beide chinchilla's op een klein oppervlak zetten. Bijv. een tafel of een bed. Hierbij plaats je een zandbadje. Er kunnen lichte waarschuwingsbeetjes zijn in de richting van de vreemde chinchilla, dit is geen agressie. Wanneer ze contact hebben gemaakt (neuzen, wassen, rijden) kun je naar stap 3. Als ze beginnen te vechten, ga je terug naar stap 1.

Stap 3. De chinchilla's kunnen nu samen in de vreemde lege kooi. Het hamsterkooitje mag weg. Plaats ook zeker een zandbad in deze kooi. Wanneer ze tegen elkaar slapen, is de koppeling gelukt. Ze kunnen ook beginnen te rijden, dit ziet er wild uit, maar het is eigenlijk spel en een teken van dominantie. Dit is positief. Bij deze stap kun je hen wat afleiding geven zoals een knaagstokje. Beginnen ze te vechten, opnieuw naar stap 1.

Stap 4. Wanneer de chinchilla's een nachtje in de lege kooi hebben doorgebracht, mogen ze in de grote gevulde kooi. Zorg wel dat de kooi schoon is, liefst met een sterk ruikend schoonmaakproduct, voor ze er in worden geplaatst. Hou hen nog goed in de gaten, maar meestal gaat dit goed. De koppeling is geslaagd.

Nog enkele tips :

- Koppel het best in de ochtend, chinchilla's zijn in de avond en 's nachts het meest actief en de kans op vechten, is dan het grootst.
- Zet de kooi 's nachts naast je bed, dan hoor je wanneer het misloopt.
- Als de koppeling al enkele dagen duurt en je zit nog in stap 1, neem dan één dag een pauze, haal de kooien weg van elkaar en geef elke chinchilla een zandbadje.
- Blijf zelf kalm, chinchilla's voelen je angst en zullen dan agressief of angstig reageren.
- Wanneer stap 2 lukt, maar stap 3 niet, plaats de chinchilla's dan samen in de hamsterkooi, wandel er eventueel eventjes mee rond. Gaat dit goed, laat hen dan een nacht in deze kleine kooi, de volgende ochtend probeer je het met de grote lege kooi.

Bij het introduceren van een chinchilla in een groep, koppel je de chinchilla aan de minst dominante in de groep. Zijn deze gekoppeld, dan bouw je zo op tot de leider van de groep.

Bij het introduceren van een vrouwtje in een gemengd groepje, koppel je eerst de vrouw aan de andere vrouwtjes en nadien plaats je er de bok bij. De vrouwtjes kunnen moeilijk zijn om te koppelen, omdat ze de bok niet willen delen.

Bij het introduceren van een jong bij een andere chinchilla, hou je de neus van het kleintje aan de tralies bij de volwassen dieren tot ze babygeluidjes maken. Nadien houd je de baby in de hand en laat je de chinchilla's ruiken tot ze het kleintje gaan wassen. Let wel, dit lijkt een beetje op bijten, maar het is veel voorzichtiger. Nu kun je het kleintje bij de volwassenen in de kooi zetten. Heel uitzonderlijk lukt dit niet en moet je koppelen zoals hierboven beschreven.

Castreren

Allereerst, de castratie van een chinchilla verandert niets aan het gedrag. Castratie maakt enkel de chinchilla onvruchtbaar, hun karakter en ook eventuele agressie blijft hetzelfde. Elke operatie bij een chinchilla is een risico, zo ook een castratie.

Sterilisatie wordt niet uitgevoerd, tenzij dit medisch noodzakelijk is. De slaagkans en overlevingskansen zijn erg klein.

Bron: Lotte van VZW Chins-Rescue, Herne

